

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان **اقتصاد** از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

۱- آزمون‌های نوبت اول: آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را فصل به فصل طبقه‌بندی کرده‌ایم، بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر فصل از درس‌نامه، تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. برای این آزمون‌ها در کنار سؤالات نکات مشاوره‌ای نوشتیم. این نکات به شما در درس خواندن قبل از امتحان و پاسخگویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کنند.

ب) آزمون طبقه‌بندی نشده: آزمون شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمونی را که معلمان از شما خواهد گرفت، ببینید.

۲- آزمون‌های نوبت دوم: آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر فصل تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارند. در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها هم نکات مشاوره‌ای دارند.

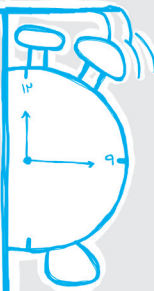
ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمان مواجه خواهید شد.

۳- پاسخ‌نامه تشریحی آزمون‌ها: در پاسخ تشریحی آزمون‌ها تمام آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

۴- درس‌نامه کامل شب امتحانی: در این قسمت تمام آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان اقتصاد نیاز دارید، تنها در ۱۳ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذت‌ش را ببرید!

بارم‌بندی درس اقتصاد

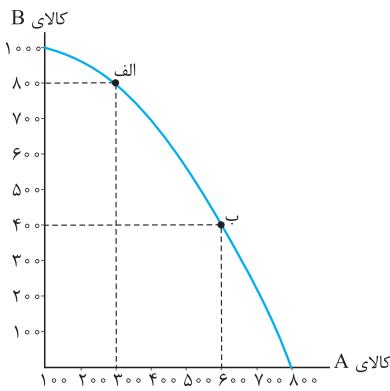
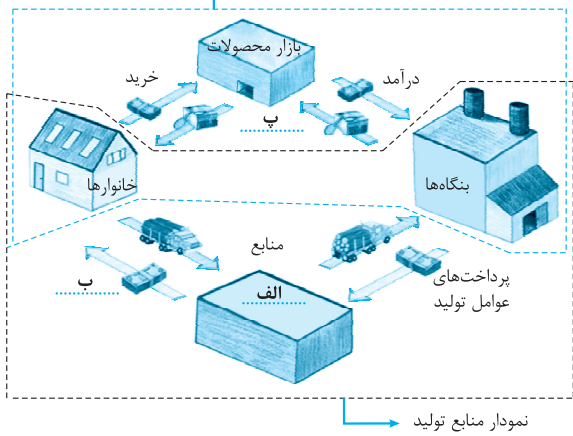
نوبت دوم / دی و شهریور		نوبت اول		درس
فعالیت	متن	فعالیت	متن	
۱	۱	۱/۵	۱	درس ۱
		۲	۱	درس ۲
		۲	۲	درس ۳
		۱	۲	درس ۴
۱	۲	۰/۵	۲	درس ۵
		۰/۵	۲	درس ۶
		۱	۱/۵	درس ۷
۰/۵	۱/۵	-	-	درس ۸
۰/۵	۲	-	-	درس ۹
۲	۱	-	-	درس ۱۰
۰/۵	۲	-	-	درس ۱۱
۱/۵	۰/۵	-	-	درس ۱۲
۱	۱	-	-	درس ۱۳
۰/۵	۰/۵	-	-	درس ۱۴
۲۰		۲۰		جمع

فهرست

صفحه	صفحه	نوبت	آزمون	پاسخ‌نامه
۲۶	۳	اول	آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی شده)	
۲۶	۶	اول	آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی شده)	
۲۷	۸	اول	آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی نشده)	
۲۷	۱۰	اول	آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی نشده)	
۲۸	۱۲	دوم	آزمون شماره ۵ (طبقه‌بندی شده)	
۲۹	۱۴	دوم	آزمون شماره ۶ (طبقه‌بندی شده)	
۲۹	۱۶	دوم	آزمون شماره ۷ (طبقه‌بندی شده)	
۳۰	۱۸	دوم	آزمون شماره ۸ (طبقه‌بندی شده)	
۳۰	۲۰	دوم	آزمون شماره ۹ (طبقه‌بندی نشده)	
۳۱	۲۱	دوم	آزمون شماره ۱۰ (طبقه‌بندی نشده)	
۳۲	۲۲	دوم	آزمون شماره ۱۱ (طبقه‌بندی نشده)	
۳۲	۲۴	دوم	آزمون شماره ۱۲ (طبقه‌بندی نشده)	
۳۴			درس‌نامه توپ برای شب امتحان	

شماره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	اقتصاد
ردیف	آزمون شماره ۱			نوبت اول پایه دهم
۰/۲۵	درس اول			۱
	<p>درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.</p> <p>«پرانگیزگی» کارآفرین به این معناست که از کارشناسان و همکاران خود می‌آموزد و خود را با شرایط وفق می‌دهد.</p>			
۰/۵	<p>جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.</p> <p>یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست، باید و را محاسبه کند.</p>			۲
۱	<p>به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) «هزینه‌های تولید» به چه معناست؟ با مثال توضیح دهید.</p>			۳
۱	<p>ب) چگونه متوجه می‌شویم که یک کسب و کار دچار ضرر یا زیان شده است؟</p> <p style="text-align: center;"><i>مواستون به هزینه‌ها باید باشه ...</i></p>			
۰/۲۵	درس دوم			۴
	<p>درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.</p> <p>در کسب و کار شرکت هر کدام از شرکا در مقابل بدهی‌ها و دعاوی مسئولیت نامحدود دارند.</p>			۴
۲	<p>به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) از مزایا و معایب کسب و کار شخصی هر کدام دو مورد نام ببرید.</p>			۵
۰/۵	<p>ب) سازمان تولید بیانگر چه مفهومی است؟</p>			
۰/۵	درس سوم			۶
	<p>جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.</p> <p>الف) به دلیل همیشه باید بین گزینه‌های انتخاب بده - بستان کرد.</p> <p>ب) هزینه‌های نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم‌گیری داشته باشند.</p>			
۰/۷۵	<p>هر کدام از نمونه‌های تصمیم‌گیری اشتباه در ستون A را به تفسیر مناسب آن در ستون B وصل کنید.</p>			۷
	<p>B</p> <p>_____</p> <p>الف) چسبیدن به وضعیت فعلی ☐</p> <p>ب) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن ☐</p> <p>پ) بی‌صبری زیاد ☐</p>	<p>A</p> <p>_____</p> <p>۱- سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم ☐</p> <p>۲- زیر بار سنگین بدهی رفتن برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی ☐</p> <p>۳- پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد هزینه - فایده ☐</p>		
۱/۲۵	<p>به سؤال زیر پاسخ دهید.</p> <p>اصول و قوانین انتخاب درست را نام ببرید. (۵ مورد)</p>			۸
۱	درس چهارم			۹
	<p>به سؤال زیر پاسخ دهید.</p> <p>ناحیه خارج از مرز امکانات تولید چه نقاطی هستند؟</p>			

شماره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	اقتصاد
نمره	نوبت اول پایه دهم			آزمون شماره ۱
۱/۵	<p>با توجه به نمودار مرز امکانات تولید روبه‌رو هزینه فرصت حرکت از نقطه «الف» به «ب» کدام است؟ توضیح دهید.</p> 			۱۰
درس پنجم				
۰/۲۵	<p>درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید. در بازار کالاها و خدمات، خانوارها فروشنده و بنگاه‌ها خریدار هستند.</p>			۱۱
۱/۵	<p>با توجه به نمودار جریان چرخشی مبادلات، جاهای خالی را پر کنید.</p> 			۱۲
۰/۵	<p>به سؤال زیر پاسخ دهید. کالاها به دو نوع معمولی و مکمل تقسیم می‌شوند، کالاها مکمل چه ویژگی داشتند ...</p>			۱۳
۰/۲۵	<p>جاهای خالی زیر را با کلمات مناسب پر کنید. الف) در اقتصاد، همان چیزی است که مردم آن را به نام کسب و کار می‌شناسند. ب) با افزایش قیمت، مقدار تقاضا می‌یابد و این دو با هم رابطه دارند.</p>			۱۴
درس ششم				
۰/۵	<p>درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) مهم‌ترین نوع مالیات، مالیات بر دارایی است. ب) اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت است.</p>			۱۵

	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	اقتصاد	
نمره	نوبت اول پایه دهم		آزمون شماره ۱		ردیف
۰/۷۵ ۱/۵ ۰/۵			<p>به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) تفاوت مالیات مستقیم و غیرمستقیم در چیست؟</p> <p>ب) سه مورد از تلاش دولت برای تضمین وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم برای مبادله افراد را ذکر کنید.</p> <p>پ) موارد زیر مربوط به کدام نوع از مالیات مستقیم یا غیرمستقیم می‌شود؟</p> <p>۱) مالیات بر ارزش افزوده (.....)</p> <p>۲) مالیات بر دارایی (.....)</p>		۱۶
درس هفتم					
۲ ۰/۵ ۰/۷۵			<p>به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) در چه صورت یک کشور می‌تواند به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک شود؟</p> <p>ب) چرا دولت‌ها بر واردات برخی کالاها تعرفه وضع می‌کنند؟</p> <p>پ) قرارداد گات با چه هدفی و بین چند کشور منعقد شد؟</p>		۱۷
۲۰	جمع نمرات		موفق باشید		

پاسخنامه تشریحی

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

۱- نادرست؛ این تعریف مربوط به صفت «یادگیرندگی» می‌باشد.

۲- هزینه‌ها - درآمدهایش

۳- الف) پولی که برای تولید صرف می‌شود، هزینه‌های تولید می‌نامند. این هزینه‌ها در واقع همان پول‌هایی‌اند که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن‌ها می‌پردازید. مانند زمین برای فعالیت کشاورزی و پرداخت اجاره به صاحب زمین، به کار گرفتن نیروی انسانی و پرداخت مزد یا حقوق به کارگران و یا قیمت و اجاره ابزار تولید و سرمایه فیزیکی به صاحبان آن.

ب) اگر درآمدهای به دست آمده از هزینه‌های تولید کم‌تر باشد، کسب و کار دچار زیان یا ضرر شده است.

۴- نادرست؛ یکی از مزایای کسب و کارهای شرکت، مسئولیت محدود سهامداران در برابر بدهی‌ها و دعاوی است.

۵- الف)

مزایای کسب و کار شخصی	معایب کسب و کار شخصی
راه‌اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک	بار سنگین مسئولیت (همه چیز به شما برمی‌گردد، حتی در ناخوشی و سفر)
آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری (تصمیم‌گیری در مورد بازاریابی، تغییر شرایط بازار و ...)	مشکل تأمین مالی (پس‌انداز شخصی و قرض از دوستان و خانواده)
مالکیت کامل سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی
منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد می‌دهید).	

ب) پاسخ به این پرسش که «مالک نهایی کالا یا خدمت عرضه شده به مشتری کیست» و پاسخ آن بیانگر مفهوم سازمان تولید است.

۶- الف) وجود کمیابی در امکانات و منابع

ب) هدررفته

۷- ۱ \leq ب، ۲ \leq پ، ۳ \leq الف

۸- محاسبه هزینه فرصت هر انتخاب - شناسایی منابع کمیاب - ترسیم قید بودجه - بی‌توجهی به هزینه‌های هدررفته - مقایسه بین هزینه‌ها و منافع

۹- نقاط خارج از مرز نقاط غیر قابل دستیابی هستند که کشور منابع کافی برای تولید در آن نقطه را ندارد و فقط می‌تواند آرزوی دستیابی به آن را داشته باشد.

۱۰-

نقطه الف } ۳۰۰ واحد کالای A حرکت به ← نقطه B } ۶۰۰ واحد کالای A
B } ۸۰۰ واحد کالای B } ۴۰۰ واحد کالای B

پس هزینه فرصت تولید ۳۰۰ واحد بیشتر از کالای A از دست دادن ۴۰۰ واحد از کالای B خواهد بود که باید از آن صرف نظر شود.

۱۱- نادرست؛ خانوارها خریدار و بنگاه‌ها فروشنده‌اند.

۱۲- الف) بازار عوامل تولید ب) درآمد خانوار پ) کالا و خدمات

۱۳- به کالاهایی که با هم مصرف می‌شوند، کالاهای مکمل گفته می‌شود. مانند استفاده قند و چای، بنزین و ماشین.

۱۴- الف) بنگاه

ب) کاهش - عکس

۱۵- الف) نادرست؛ مهم‌ترین نوع مالیات، مالیات بر درآمد است.

ب) درست

۱۶- الف) تفاوت این دو نوع مالیات در این است که در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات دریافت می‌شود ولی در مالیات غیرمستقیم مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود.

ب) ۱) شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر محصولات خود را به بازار عرضه کنند. ۲) افراد بدون دارابودن صلاحیت‌های لازم نمی‌توانند به مشاغل مختلف وارد شوند. ۳) سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

پ) ۱) غیرمستقیم ۲) مستقیم

۱۷- ۱) راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند. ۲) از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد. ۳) با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند. ۴) به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد.

ب) برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی به کشورهای دیگر

پ) برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین کشورهای منعقدکننده - ۲۳ کشور

آزمون شماره ۹ (نوبت دوم)

- ۱- درست
- ۲- نادرست؛ هر چه زمان سپرده‌گذاری طولانی‌تر باشد، سود بیشتری به آن تعلق می‌گیرد.
- ۳- نادرست؛ رشد مفهومی کمی است.
- ۴- درست
- ۵- محدودیت طلا و نقره موجود
- ۶- افزایش درآمد
- ۷- خانواده و جامعه آنها
- ۸- هدررفته
- ۹- گزینه «۴»
- ۱۰- گزینه «۴»
- ۱۱- برخی از مزایا و منافع آن عبارت‌اند از این‌که:
 - شما می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید؛ زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کم‌تری پرداخت می‌شود.
 - با خرید مقایسه‌ای، ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.
 - با خرید مقایسه‌ای محصولی با کیفیت و با عملکرد بهتر می‌خرید.
 - با خرید مقایسه‌ای درباره گزینه‌هایی از آن کالا که قبلاً از آنها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید.
 - با خرید مقایسه‌ای، نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید.
 - خرید مقایسه‌ای با معایبی هم همراه است:
 - خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید.
 - ممکن است خرید مقایسه‌ای هزینه‌بر باشد، مانند هزینه‌هایی که برای تماس تلفنی یا سوخت خودرو برای بازدید از فروشگاه‌های مختلف صرف می‌کنید.
 - ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، به ویژه برای اقلام با قیمت پایین، کم‌تر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.
- ۱۲- هدف تأمین نیازمندی‌های اعضا و کمک به بهبود وضعیت اقتصادی آنها و پیشینه‌کردن منفعت افراد با اقدامات جمعی
- ۱۳- فاسدشدنی - قابل تقسیم به تکه‌های کوچک - پرترفدار
- ۱۴- درآمدهای نفتی هم با تبدیل ایران به بازار مصرفی کالاهای کشورهای صنعتی و غفلت از اقتصاد مردمی، بر مشکلات اقتصاد ایران افزود. در این دوران، دولت حضوری گسترده در عرصه اقتصاد کشور داشت و توانست سازمان و تشکیلات خود را نوسازی کند و شکل جدیدتری به خود بگیرد؛ در عین حال، نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد و برخی شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی بهبود یافت.

از سوی دیگر در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت. در این زمان، دولت با هدف ایجاد توسعه نمایشی به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد در کشور پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت و ساز شد. کارخانه‌ها و مؤسسات شکل گرفت و دولت به عنوان کارفرمای بزرگ در عرصه اقتصاد مطرح شد. ساختارهای اساسی اقتصاد کشور نیز زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

۱۵- عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف، مالیات بر ارزش افزوده

۱۶- تغییر مداوم قیمت کالا و خدمات تشکیل‌دهنده تولید ناخالص داخلی - استفاده از قیمت‌های ثابت سال پایه

۱۷- آمریکا، کانادا، مکزیک

۱۸- نابرابری عرضه و تقاضای کل - عدم هماهنگی افزایش نقدینگی با افزایش تولید

۱۹- با توجه به فرمول سود (زیان) = هزینه - درآمد \Leftarrow

$$5,700,000 - 1,200,000 = 4,500,000 \text{ هزینه}$$

$$5,700,000 + 1,200,000 = 6,900,000$$

(= منابع پرداختی برای اجاره یا خرید عوامل تولید) $6,900,000 =$ هزینه‌های تولیدی

۲۰- پول‌هایی که می‌توانست صرف سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود. در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های مولد سرمایه‌گذاری‌هایی‌اند که به ظرفیت تولیدی کشور با ایجاد کارخانجات و شرکت‌های جدید یا توسعه ظرفیت آن‌ها کمک می‌کنند.

۲۱- به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرارگرفتن در چهارراه بین‌المللی

۲۲- آن چیزی که مردم معمولاً آن را به عنوان کسب و کار می‌شناسند.

۲۳- بیکاری اصطلاحاً: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. هم‌چنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

۲۴-

○ از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.

○ هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

○ مجموع درآمدها و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.

○ اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدها افزایش یابد.

۲۵- خطرپذیری

۲۶- سوددهی شرکت

درس نامه توپ برای شب امتحان

سازمان دهنده: منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

توجه: بچه ها حواستون باشه از هر ویژگی کلمات برجسته شده رو به عنوان کلیدواژه حفظ کنید تا ویژگی ها رو با هم اشتباه نکنید.

هزینه های تولید، درآمد و سود

تمامی کارآفرینان، برای تولید یک محصول باید هزینه هایی را پرداخت کنند که به آن **هزینه های تولید** می گویند.

- هزینه های تولید شامل:**
- (۱) **محل تولید کالا و یا خدمات** ← به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار که می توان محلی را خرید یا اجاره کرد.
 - (۲) **سرمایه های فیزیکی** ← شامل خرید یا اجاره ابزارها و ماشین آلات مورد نظر برای تولیدات (مثل تراکتور)
 - (۳) **مواد اولیه لازم**
 - (۴) **نیروی انسانی** ← مزد یا حقوقی که به کارگر یا کارمندان می پردازند.

فرمول	تعریف	
درآمد	با فروش محصولات می توان درآمد کسب کرد.	تعداد کل محصولات × قیمت
سود	میزان درآمد بیشتر از هزینه ها باشد درآمد < هزینه ها	درآمد - هزینه ها
زیان	میزان هزینه های تولید بیشتر از درآمد باشد. درآمد > هزینه ها	درآمد - هزینه ها

روش های دوری از وضعیت زیان ← فراهم کردن بازار مناسب ← فروش با قیمت مناسب

صرفه جویی و افزایش بهره وری ← بهره ای از استخدام نیروی کار غیر لازم
صرفه جویی در مواد اولیه و انرژی
جلوگیری از ریخت و پاش ها

بدون کم کردن از میزان تولید

مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال

انسان ها در زندگی خود روابط گوناگونی دارند. این روابط مختلف باعث می شود که افراد نسبت به دیگران و رفتارهای خود مسئولیت پیدا کنند. یکی از این مسئولیت ها، مسئولیت اخلاقی است که در کسب و کار نیز وجود دارد. افرادی که از مسئولیت های خود در کسب و کار شانه خالی می کنند، در واقع حقوق دیگران را پایمال می کنند.

ویژگی افرادی که از راه حلال کسب درآمد ندارند.

- بدنامی میان مردم
- نبود برکت در زندگی شان
- باعث سقوط اقتصادی خود و جامعه
- استفاده از رانت و رشوه

درس ۱: کسب و کار و کارآفرینی

به طور میانگین روزانه هزاران کسب و کار جدید در دنیا به وجود می آید و تعداد زیادی از کسب و کارها از بین می روند. در ایران نیز سالانه بیش از هزاران شرکت به ثبت می رسد. این شرکت ها، مؤسس ها و یا کارآفرینانی دارند که با دو هدف به تولید محصولات (کالا و خدمات) می پردازند: (۱) رفع نیازها و خواسته های مردم (۲) کسب سود

کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کنند تا بتوانند آن را سرپا نگه دارند.

احتمال موفقیت کارآفرینان

موفقیت کارآفرینان تضمینی نیست و با این که احتمال از بین رفتن و شکست آن وجود دارد، اما احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست ← انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی

نکته: یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده اما با: (۱) حرکت با چشمان باز (۲) شناخت ظرفیت های خود (۳) شناخت اتفاقات اطراف خود، به درجه های بالایی از موفقیت رسیده است.

تعریف شخص کارآفرین

کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می کند یا راه های جدیدی برای تولید کشف می کند. تنها عده خاصی می توانند یک کسب و کار جدید را به عنوان کارآفرین راه اندازی کنند که:

(۱) **مهارت های ابتکار عمل داشته باشد:** این خصوصیت به او کمک می کند تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

(۲) **آگاهی و دانش زیادی داشته باشد:** این آگاهی و دانش به او برای اتخاذ تصمیم در خصوص تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار جدید کمک می کند.

(۳) **توانایی مالی مناسبی داشته باشد:** او باید توانایی مالی لازم را برای راه اندازی کسب و کارش داشته باشد و بداند که در ابتدای کار احتمال شکست و عدم موفقیت وجود خواهد داشت.

ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق

تیزبین: فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند.
نوآور: ایده ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
ریسک پذیر: پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.

خوش بین: کارآفرینان واقع بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی می باشند.
پرانگیزه: نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله دارند.

یادگیرنده: از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.

موارد قابل ذکر در اساسنامه شرکتها:

- نوع کسب و کار شرکت
- میزان سهام
- چگونگی تقسیم و فروش سهام
- چگونگی تأمین سرمایه اولیه
- چگونگی تقسیم سود و زیان
- حقوق و مسئولیت سهامداران
- نحوه انحلال (منحل شدن) شرکت

تأمین نیازمندی‌های اعضا و بهبود وضعیت اقتصادی آنها ←
هدف تشکیل شرکت تعاونی
 گردهمایی تعدادی تولیدکننده برای بهره‌مندی از مزایای فعالیت اقتصادی در مقیاس بزرگ
 هر فرد یک رأی دارد، صرف نظر از میزان سهام و دارایی ←
 نحوه اداره
 توزیع سود احتمالی به نسبت سرمایه هر عضو

۳- تعاونی

نکته: مراحل راهاندازی تعاونی کم‌وبیش شبیه شرکتها می‌باشد، اما نحوه اداره آنها متفاوت است ← براساس هر نفر، یک رأی
 نهادهای قانونی جهت انجام مأموریتی غیرسودآور و غیرتجاری
 زمینه‌های فعالیت: انسانی و اجتماعی مانند امور خیریه، آموزش، توسعه علمی و دینی و ...
 محدوده عمل: محلی، ملی و حتی جهانی

۴- مؤسسه غیرانتفاعی و خیریه

مزایا و معایب انواع کسب و کار از منظر سازمان تولید		
انواع کسب و کار	مزایا	معایب
شخصی	● راهاندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک ● مالکیت کامل سود	● مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی ● امکان اشتباه در تصمیم‌گیری شخصی
شرکت	● استخدام نیروهای متبحر ● امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی	● هزینه‌های راهاندازی بالاتر ● تأخیر در تصمیم‌گیری
تعاونی	● ایجاد اتحاد و هماهنگی میان اعضای یک صنف ● ایجاد تفکر جمعی برای برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها	● ایجاد اختلاف بر سر موضوعات خاص به دلیل طرز تفکر افراد مختلف ● تأخیر در تصمیم‌گیری‌ها و تجمیع آرا
غیرانتفاعی و خیریه	● کمک به دولت در رسیدگی به امور نیازمندان ● هدفمندسازی کمک‌های خیریه برای رسیدن به نیازمندان واقعی	● چگونگی تشخیص نیازمندان واقعی ● چگونگی یافتن راه‌های دستیابی به نیازمندان واقعی

این افراد معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن‌اند و خرید و فروش یا قاچاق برخی کالاها در انحصار آنهاست.

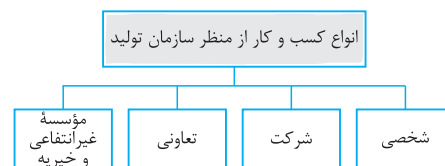
از آنجا که معمولاً دست این افراد در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آنها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

درس ۲: انتخاب نوع کسب و کار

سازمان تولید

سازمان تولید مشخص‌کننده نوع هر کسب و کار است و برای این‌که به مفهوم سازمان تولید برسیم، کافی است به سؤالات زیر پاسخ داد:

- مالک محصول یا کالای (نهایی) کیست؟
- چند نفر در تولید آن سهیم‌اند؟ یک یا چند نفر؟
- افراد چگونه آن را تولید می‌کنند؟

انواع کسب و کار

به یک شخص تعلق دارد.
 تمام مسئولیت‌ها به عهده یک نفر است.
 کوچک‌مقیاس‌اند.
 بیشتر شغل‌های خویش‌فرمایی به این شکل هستند. مثل: بنگاه‌های معاملات، کشاورزان، وکیلان، پزشکان
 در همه نوع فعالیتی هستند: کشاورزی، صنعت، خدمات

۱- شخصی

پیچیده‌ترین نوع کسب و کار است.
 خود شرکت هویت قانونی مجزا از شرکا دارد.
 حقوق و تعهدات خاصی دارد.
 دارایی هر شرکت به تعدادی سهم تقسیم می‌شود.
 هر سهام‌دار متناسب با سهم خود در سود و زیان شریک است.
 هر سهام‌دار متناسب با سهم خود مالکیت نسبی دارد.

۲- شرکت

● منظور از این‌که شرکت هویت قانونی دارد، چیست؟
 یعنی قانون با یک شرکت دقیقاً مثل یک فرد (انسان واقعی) رفتار می‌کند.

سهام چیست؟

سهام یک سند مالکیت است و نشان می‌دهد که دارنده آن، بخشی از مالکیت شرکت را در اختیار دارد و در سود و زیان آن شریک است. مثلاً اگر دارایی شرکتی به ۱۰۰,۰۰۰ سهم تقسیم شده باشد، سرمایه‌گذاری که ۱۰,۰۰۰ سهم آن را خریداری می‌کند، مالک ۱۰ درصد شرکت است.

پس شرکت می‌تواند

- (۱) دارایی داشته باشد.
- (۲) با شرکت‌های دیگر یا افراد قرارداد ببندد.
- (۳) علیه شرکت‌ها و یا افراد شکایت کند یا مورد شکایت واقع شود.

برای تشکیل یک شرکت ممکن است به وکیل نیاز داشته باشید تا برخی از اسناد مورد نیاز، که اساسنامه شرکت مهم‌ترین آنهاست را برای شما تهیه کند.

درس ۳: اصول انتخاب درست

اقتصاد مسئله انتخاب

مسئله «انتخاب»، آن قدر در اقتصاد مهم است که بسیاری از اقتصاددانان، علم اقتصاد را علم انتخاب می‌دانند.

در واقع ما به کمک اقتصاد یاد می‌گیریم که در شرایط کمیابی منابع، چگونه بهترین انتخاب را انجام دهیم تا از منافع بیشتری برخوردار شویم.

نکته: یکی از موضوعات مهم در تصمیم‌گیری درست، در نظر گرفتن هزینه‌ها و منافع هر انتخاب است.

قبل از هر تصمیمی در خصوص انتخاب نوع کسب و کار، باید اصولی را رعایت کنیم که شامل این موارد می‌باشند:

اصول انتخاب درست کسب و کار

قانون اول: منابع خود را شناسایی کنید و بدانید که آن‌ها کمیاب‌اند.

قانون دوم: هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید.

قانون سوم: قید بودجه خود را ترسیم کنید.

قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید.

قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید.

۱. شناسایی منابع تولید (عوامل تولید) کمیاب

منابع تولید در حالت کلی، امکاناتی است که شما برای ارائه محصول یا خدمت خود در اختیار دارید.

منابع تولید به طور کلی به سه دسته تقسیم می‌شود.

- منابع طبیعی (زمین)
- نیروی کار (نیروی انسانی)
- سرمایه فیزیکی انسانی

۱. منابع طبیعی (زمین)

آن‌چه که انسان به طور طبیعی از طبیعت می‌گیرد و برای تولید محصولات خود مورد استفاده قرار می‌دهد به عنوان منابع طبیعی شناخته می‌شود. مثلاً زمین کشاورزی، معادن و ...

۲. نیروی کار (نیروی انسانی)

افراد و انسان‌هایی که برای تولید محصولات یا خدمات مشغول به فعالیت می‌شوند، نیروی کار محسوب می‌شوند. مانند کشاورزان، کارگران کارخانه‌ها و ...

۳. سرمایه

یکی دیگر از عوامل تولید، سرمایه می‌باشد. در فرایند تولید هم به سرمایه فیزیکی نیاز است (مثل تراکتور برای کشاورزی) و هم به دانش و مهارت نیروی انسانی که در واقع سرمایه انسانی محسوب می‌شوند.

نکته: به مهارت و دانش نیروی کار، سرمایه انسانی گفته می‌شود.

۲. محاسبه هزینه فرصت

تعریف هزینه فرصت

محدودیت منابع، مفهوم هزینه فرصت را به همراه دارد. هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که آن را هنگام انتخاب از دست داده‌ایم. به طور مثال، اگر

شما تصمیم بگیری برای دیدن یک فیلم به سینما بروی، باید هم بلیت بگیری (مثلاً

۱۵ هزار تومان) و هم وقت بگذاری (محدود و کمیاب) در حالی که می‌توانستی به جای

آن بروی با رفیقت ساندریج فلافل بخوری که هم ارزون‌تر است و هم زمان کم‌تری از

شما می‌گیرد و سریال ببینی. پس هزینه فرصت سینما رفتن می‌شود فلافل نخوردن!

نکته: دقت کنید، هزینه فرصت شما برای انجام یک فعالیت، تنها شامل بهترین گزینه بعدی شما می‌شود، که آن را از دست داده‌اید نه جمع گزینه‌های بعدی.

مفهوم بده - بستان

از آن‌جایی که منابع و امکانات در دسترس ما محدود است، ما ناچار هستیم بین

انتخاب‌های موجود بده - بستان کنیم \leftarrow یعنی یکی را بگیریم و مابقی را رها کنیم، چون نمی‌شود همه چیز را هم‌زمان داشت.

توجه: بچه‌ها دقت کنید مفهوم بده - بستان همیشه مربوط می‌شود به هزینه فرصت.

۳. ترسیم قید بودجه

مقدار پول مشخص و محدودی که فرد برای خرج کردن دارد را «قید بودجه» می‌نامیم. یعنی پول شما محدود است و برای خرج کردن دستتان

باز نیست و باید دست به انتخاب بزنید یا به عبارتی دیگر مجبور هستید بین گزینه‌های

خود بده - بستان کنید. ترسیم این قید بودجه کمک می‌کند که با بودجه خود (که محدود است) بهترین رو انتخاب کنی.

۴. فراموشی هزینه‌های هدررفته

هزینه‌های هدررفته، هزینه‌های پرداخت‌شده غیر قابل بازگشت است که نباید در انتخاب و تصمیم افراد اثرگذار باشد؛ زیرا \leftarrow آن پول دیگر خرج شده و شما هیچ دسترسی به آن ندارید.

نکته: هزینه‌های هدررفته اجتناب‌ناپذیرند و قابل برگشت نیستند.

۵. مقایسه بین هزینه‌ها و منافع

تمام هزینه، با تمام منافع مقایسه شود \leftarrow نتیجه ← مشخص شدن منافع و یا هزینه انتخاب

انتخاب از میان گزینه‌های مختلف

دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد.

مثال: ورزش کنم یا درس بخونم یا برم سینما

انتخاب چه مقدار از هر چیز

مثال: چندتا درس بخونم؟ چه قدر ورزش کنم؟

توجه: مقایسه منافع و هزینه‌ها بخشی از تصمیم‌گیری منطقی است، اما بهترین تصمیم به نوع رویکرد شما بستگی دارد.

تصمیم‌گیری غیرمنطقی

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری	مثال
اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها	وقتی فقط به خاطر حراج خرید می‌کنیم نه به خاطر نیاز.
توجه به هزینه‌های هدررفته	کلاس بی کیفیت را فقط به خاطر پولی که دادیم، می‌رویم.
بی‌صبری زیاد	به جای صبر در تحصیل و استفاده از منافع آتی سراغ کارهای کم‌ارزش آنی می‌رویم.
اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی بودن	خوش‌بینی زیاد در خصوص درآمد آینده، سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی
چسبیدن به وضعیت فعلی	عدم بررسی گزینه‌های جدید با روش هزینه - فایده

درس ۴: مرز امکانات تولید

الگوی مرز امکانات تولید

الگوی مرز امکانات تولید، یکی از الگوهای اقتصادی است که اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کرد.

مرز امکانات چیست؟

مرز امکانات تولید، مرزی است بین آن‌چه یک کسب و کار (همانند شرکت تولیدی) با استفاده از منابع موجود و در دسترسش می‌تواند تولید کند و آن‌چه نمی‌تواند.

ترسیم منحنی مرز امکانات تولید

از آن‌جایی که منابع محدود است، تولید محصول نهایی نیز محدود است و در نتیجه ما باید دست به انتخاب بزنیم. یکی از انتخاب‌هایی که هر کسب و کاری با آن مواجه می‌شود، این

است که چگونه منابع کمیاب خود را برای تولید انواع محصولات تقسیم کند؟

مثال: یک شرکت تولید لبنیات، مقدار شیر محدودی دارد که باید هم از اون پنیر

درست کند، کره و ماست و خب اگر همه شیر رو برای تولید ماست استفاده کند،

نمی‌تواند پنیر تولید کند، پس باید دست به انتخاب بزند که با منابع محدود خودش

(همون شیر) چه مقدار ماست و چه مقدار پنیر درست کند! این منحنی مرز امکانات، این کار را برای ما مشخص می‌کند تا درست انتخاب کنیم.